

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kezdi-Vásárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak területegységért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2 szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

SZEMLE.

Napról napra kétségtelenebbé válik, hogy Bulgáriában orosz kéz működik. Erre vall az orosz lapok magatartása is a szófiai merénylettel szemben, melyek csak most kezdenek a szófiai merénylettel foglalkozni, miután előtűnik van az egész európai sajtó véleménye. Jobbadán csatlakoznak a Novoje Vremja ismert fejtegetéséhez, de mégis óvatosabbak emennél, mert tapasztalhatták, hogy a merénylettel mindenütt a titkos orosz kezek működését látják. Gondosan kerülgetik is ezt a pontot s inkább Európának tesznek szemrehányásokat. A Moszkovszkija Vjedomoszt azt állítja, hogy az Oroszország iránt ellenséges hatalmak a Bulgáriában uralkodó állapotokat nem azért védelmezik, mert törvényeseknek és a nemzetközi szerződésekkel meg-

egyezőknek tekintik, hanem mert ez állapotok ellenkeznek Oroszország kívánságaival. Pedig a legutóbbi események igazat adtak Oroszországnak, úgy, hogy a hármasszövetség nem pártolhatja többé a bolgár törvénytelenéseket és gyalázatosságokat, mert ezek az európai békét fenyegetik. A hármasszövetségnek nyiltan szakítania kell a Koburg-áddal és segítenie kell helyreállítani Bulgáriában azt a rendet, mely Oroszország követeléseinek megfelel. A Gradsanin szintén anarchiát lát Bulgáriában, de azért nem hiszi, hogy ez az eset a hatalmak beavatkozását követelné. (Mintha bizony kívánta volna ezt valaki!) „Nem lehet abban kétség, — úgy mond — hogy ha az egész Bulgária nemely hatalmak számára nem éri meg egy pommerani gránátos csontjait, Bulgária összes minisztereinek a csontjai, Stambulovot is beleértve, megérnék azt a puskaport, a melyet el kellene tüzelni egy hitvány csetepatéban és nem is igazi háborúban.”

Hitrowo nagykövetnek Bukarestből való távozását egy bukaresti tudósítás igen jellemzően úgy magyarázza, hogy Oroszország a mostani határozottan oroszofil kabinet hatalomra jutásával nem tartja többé szükségesnek, hogy Hitrowo, ki mindig arra való volt, hogy a középeurópai hatalmak felé hajló román kormányokat ellenőrizze, továbbra is Bukarestben maradjon. A mostani kabinetet már nem szükséges orosz szempontból ellensúlyozni s ennél fogva Hitrowo urat bátran máshova lehetett helyezni, annyival inkább, mert Oroszországnak érdekében van, hogy ezt az urat eltávolítsa eddigi működése színhelyéről s ekkép elejét vegye annak a vádnak, hogy a még várható bulgáriai csinyekben valami része lehet.

A berlini National-Zeitung úgy jellemzi helyzetet, hogy az európai háborúspárt a támadás pillanatát valószínűleg közel levőnek látja. Csakhogy ez nem tőle függ, hanem a császár akaratától. A jelen sajátos volta éppen abban a körülményben található, hogy a béke és háború ügye csapán és kizárólag egyetlen ember akaratától függ, kinek befolyásolása céljából még összeesküvések-től és orgyilkosságoktól sem félnek. De a National-Zeitung is reményt merít abból a körülményből, hogy a kritikusként jelzett nap, április 6-ika, minden katasztrófa nélkül mult el.

De ha akarna is a császár háborúskodni, nem engedik ezt Oroszország belügyi viszonyai. Mert a nihilisták nem pihennek. Alig mulik el hónap, hogy a táviró hírét ne hozza egy-egy újabb merényletnek, a melyet az orosz császár élete ellen terveztek. Színház, bálterem, löverseny egyaránt veszedelmes a császár nézve, a kinek még a legmeghittebb emberei között sem biztos már az élete. A legújabb merénylet híre Londonból érkezik. A Daily Telegraph közöl Pétervárról egy jelentést, a mely szerint a mult hétfőn újra veszedelemben forgott a császár élete. A császár a gárda lovagló iskoláját látogatta meg, a hol ez alkalommal diszszemléhez a közönség között is osztottak ki belepő-jegyeket. Mikor a császár megérkezett és föllépett a tribünre, a közönség közül egy ember nagyon gyanus mozdulatokat tett. Az illetőt azonnal közrefogták a rendőrök, bevezették a ruhatárba és megmozdították. A mozdítás alkalmával pisztolyt és egy üveg erős mérget találtak nála. Azt hiszik, hogy terve egy korábbi összeesküvéssel van összeköttetésben.

A „Székelyföld” tárczája.

Az újpesti porzó.

Április nyolczadikán, tehát az öngyilkosokra legvonzóbb hónapban, halt meg Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar.

Emlékezzünk meg e napon róla, nem mint a nagy eszmék, nagy tervek, nagy alkotások emberéről, az akadémia alapítójáról, hanem mint olyanról, a ki csekélyebbnek látszó dolgokban is saszemével átkarolta a jövőt.

Egy nap látogatást tett Főthón gróf Károlyi Istvánnál, a legjobb szívű magyar főúrnál. Széchenyi István gr. lóháton ment Főthra.

Szeretett lovagolni és utközben álmodni a főváros nagyságáról. Igen merész képek alakultak fejében.

A mások eszméit mindig merésznek találta és nem szerette a kis szabású terveket.

Mindent nagyban szeretett volna keresztülvinni. Fáyra haragudott, hogy a megyeház egy szűk szobájában indít pénzügyintézetet. Földváryra, hogy olyan apró színházat akar építeni.

Ő nagygyá, erőssé ohajtotta fejleszteni nemzetét és félté, hogy elhibázzák, a mit nem széles alapokon kezdenek.

Károlyi István gróf Fáyékkal tartott.

Főthón e tervek fölött sokszor váltottak eszmecserét. Amolyan kis gyűlésekké nőtték ki magukat a tanácskozások.

Gróf Károlyi Istvánt különösen áldozatkész-sége miatt szerette gr. Széchenyi István.

Azért igen szívesen és behatólag tanácskozott vele. Neki kitárta egész szívét és a főthi kastély falai hallottak tőle legtöbb bizalmas szót. Sokszor mondott itt kemény bírálatokat a közügy embe-reire. Művei alapgondolatát is közölte a gróffal, kit nagyon le is kötelezett a bizalom.

Egyszer gróf Károlyi István visszakisérte a gróftól lóháton Pest felé. A mint arra a helyre értek, hol ma Pest áll, Széchenyi megállította lovát s ezt mondta:

— Látod ezt a sivatagot?

— Igen, látom. Sok porzót lehetne belőle eladni.

— Nem porzónak való hely ez, kedves barátom. Idáig fog terjedni Pest.

Gróf Károlyi István nagyot nézett a legnagyobb magyarra, megjéjt ettől a gondolatától, betegnek vélte.

— Meglátod, itt virágzó városrész emelkedik.

— A jövő században.

— Nem; husz, harmincz év alatt. Minden porzemet drágán fogsz eladni. Unokáid áldani fogják ezt az eszmét.

— Alomnak is nagyon valószínűtlen.

— Ténynyé válik rövid időn. Itt lesz Újpest.

Csakugyan teljesedett s minden porzsem arany-nyá vált.

Apróságok.

A legdrágább fémek. A közelletben az arany az a fém, a melyeknek nyers állapotban legnagyobb az értéke; de vannak fémek, melyek ritkaságuk és az előállításukkal járó nehézségek miatt sokkal drágábbak, mint az arany. Egy gramm arany értéke 1 frt 60 kr, a gallium nevű ritka fémé pedig 264 frt, s ez a legdrágább az eddig ismeretes fémek közül; utána jön a germanium 90 frttal, a glucinium 32 frt, a cerium 16 frt 20 krral, a rubidium 15 frttal s még 5 más fém 15—10 frt között és 13 fém 10—2 frt között, melyek mind drágábbak, mint az arany.

Egy milliomos menyegzője. Philadelphiában néhány nap előtt tartotta menyegzőjét az ifjabb Astor Jakab János, többszörös milliomos, annak az Astor-családnak a sarja, a melynek őse mint szegény mézáros-legény került Amerikába s utódai most leggazdagabb birtokosok New-Yorkban. A menyegző alkalmával csak a disztítésre szánt virágok 20,000 dollárba kerültek; a nászajándék legalább is elérte a 2 millió dollár értéket; a ház, melyet a vőlegény atyja az új pár lakásául kijelölt, a berendezéssel együtt szintén meghaladta az egy millió dollárt; az eskető lelkész stóla fejében 10,000 dollárt kapott; a menyegző előtti vacsora, melyen a fiatal Astor 33 legénykori társától elbucuzott, 6500 dollárt emésztett fel.

Háromszékmegye közigazgatási bizottságának áprilihavi üléséből.

Potsa József főispán a gyűlést megnyitja és tudatja, hogy a vármegyei alispánt hivatalos távollétében a főjegyző fogja helyettesíteni.

A szakelőadók havi jelentései tudomásul vételek.

Felemlítjük a jelentésekből a következőket:

Alispán helyett Szentiványi Miklós főjegyző jelentése olvastatott, mely szerint a közigazgatás menete március hóban rendes volt.

Iktatóra érkezett 1398 darab, elintéztetett 1184 drb.

Egyéves utlevél kiadatott 333 drb, 15 napos utazási igazolvány kiadatott 244 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgáltván, rendben találtatott.

Tüzeset a beérkezett jelentések szerint volt 8. Az összes kár értéke 10,380 frt, melyből 850 frt biztosítva volt.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint az árvák létszáma volt 10,247 személy; ebből felszabadult 30 személy, a hó végén gyámság és gondnokság alatt maradt 10,217 személy.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárnak volt a bevétel 9546 frt 33 kr; ebből kiadatott 7775 frt 26 kr, melyet a bevételből levonva, ápril hóra jött át készpénz 1771 frt 07 kr.

Az ügyforgalmat illetőleg, a múlt havi áthozattal együtt iktatóra érkezett 1272 ügyszám; ebből elintéztetett 719 ügyszám.

Solim Miklós kir. ügyész jelentése szerint a kézirásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén levő kir. járásbírói fogházakban a múlt hó utolsó napján le volt tartóztatva összesen 57 elítélt, 8 vizsgálati fogoly, együtt 65, ezek közül 53 férfi, 12 nő.

Időközben megfordult még az említett fogházakban 52 egyén.

Bűnvádi jelentés beérkezett 43, melyek közül súlyosabb bűneset nem fordult elő.

Rehák Ödön m. kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a folyó évi március hóban az általános iktatóra érkezett a múlt havi áthozattal 5353 drb, ebből elintéztetett 2019 drb.

A Háromszékvármegye területét illető italmelési jog kártalanítási munkálatának állásáról szóló kimutatást felterjeszti azon megjegyzéssel, hogy ezen ügy már végleges elintézést nyert.

A kivetési munkálatok a tőkekamat és IV. oszt. kereseti adóra nézve majdnem befejezve vannak.

Ideiglenes házadó-mentesség 1 félnek adatott, fizetési halasztásban senki sem részesült.

Jelenleg üzemben van 22 mezőgazdasági és 2 iparszerű szeszfőzde, 4 sörfőzde és 14 ecetgyár; üzemben kívül van egy mezőgazdasági szeszfőzde.

Sóárulási jogosítvány 3 félnek, dohányárulási engedély 4 félnek adatott.

Eltitkolt gazdagságok. A mandsu bíródalomban van legjobb dolguk a bankároknak, a kik iránt föltétlen a bizalom. És ezt a bizalmat az a kényszerű titkolózás szüli, melylyel a gazdag mandarinok rejtegetik vagyonukat, egyrészt, hogy a világ előtt elrejtsek, másrészt, hogy a kormány se tudjon semmit, mert akkor minden jogos és jogtalan czímek alatt kell fizetniök illetéket és adót. A szorongatott gazdagok tehát átadják pénzüket a bankároknak, viseljék gondját; kamatot sem igen vesznek. A bankár még a könyvébe sem írja be, mert hisz akkor könnyen meg lehetne tudni, kinek van heverő pénze. Nagy vagyonokat bíznak rá így a bankárok lelkiismeretére, s akár-hányszor megtörténik, hogy a betevő meghal a nélkül, hogy örököse valamit tudna a pénzről. Mégis későbbiek a vagyonosok így kockáztatni pénzüket, mintsem a kormány megtudja gazdagságukat. Ez már csakugyan paradicsomi állapot a bankároknak nézve.

A mormonok forrongása. Mióta a vasutak a mormonok fészket is közel hozták a világhoz, vége a paradicsomi életnek Utahban. Az még nem a legnagyobb baj volna, hogy az Egyesült-Államok szigorú intézkedéseket tessenek a sokfeleségű mormonok ellen; sokkal nagyobb baj, hogy a vasutak, könyvek és újságok düljék a csa-

Végül a folyó évi márciusi havi befizetési eredményt kitüntető sommás kimutatást felterjeszti. Ezen sommás kimutatásból kitetszik, hogy a folyó évi március hóban általában 94,853 frt 37 kr, míg a múlt 1890. év hason havában 91,891 frt 83 folyván be, a múlt év hason időszakában elért befizetési eredménnyel szemben folyó évi március havában 2971 frt 54 krral több folyt be.

Gyárfás Győző kir. mérnök jelentéséből megemlítjük, hogy március hóban két vasuti bejárás tartatott, u. m. az épülő háromszéki helyi érdekű vasut „Kovácsna” állomásához csatlakozó vonalszakasz áthelyezése és a gyulafalva-kovácsnai iparvasut „Alsó-Sikló” és „Térrét” állomások közötti szakaszának, mely korábban lözömre volt berendezve, gőzmozdonyok által való használata tárgyában.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos jelentése szerint az általános közegészségi állapot, hasonlóan a multhoz, e hóban sem volt kielégítő.

A hevenyfertőző kórok közül a vörheny és kanyaró a vármegye néhány községeiben uralkodott.

Orvosrendőri hullavizsgálat eszközöltetett 9 esetben.

Az állategészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. Felcsernátón községben 1 drb ló takonykór miatt leszurattott. Ezen eseten kívül a hasznos háziállatok között megemlítésre méltó eset nem fordult elő.

A folyó ügyek közül a következőket említjük meg:

A háromszéki helyi érdekű vasut „Kovácsna” állomásának a pótbejáráson megállapított áthelyezését a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyezte és az építési engedélyt megadta.

Nagy-Borosnyó utátjáróinak újból megállapítása tárgyában az összes érdekelt meghallgatása rendeltetett el.

Törvényjavaslat a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

Az alispán és az annak alárendelt közegek.

(Folytatás.)

119. §. Az utalványzásra jogosított vármegyei hatóságok a számvevőseggel közvetlenül érintkeznek. Minden fizetési rendelet a számvevőség főnöke által ellenjegyzendő, ki az ellenjegyzésért felelős.

A számvevőségnek joga van törvényes vagy szabályszerű állapot nélküli utalványozás esetén az ellenjegyzést megtagadni, ezen megtagadást azonban indokolni tartozik.

Ilyen esetben a fizetés mindaddig nem teljesíthető, míg a főispán az ellenjegyzést el nem rendeli. Ezen rendelet vételét követően a számvevőség főnöke az utalványt ellenjegyezni, de azon záradékkal, hogy »rendeletre» s erről az illető szakminiszternek azonnal jelentést tenni köteles.

120. §. A számvevőség főnök az adóhivatalok kezelését félveként egyszer az ügyviteli szá-

ládi nyugalmat, mert a mormon asszonyoktól eddig szunyádó vágyakat felébresztették. Nem elégszenek meg többé a Sós-tó környékével, hanem szeretnék kéjtűzadásokat tenni legalább is San-Franciskóba; tudomással bírnak hangversenyekről, színházakról, bálokról, jour-fixekről; már pedig 8-15-25 asszony efféle kívánsága egyenesen teljesíthetetlen s az »ítélet napjának szentjei» közül csak kevesen vannak oly anyagi helyzetben, hogy ilyen profán kívánságokat teljesíthessenek. Vége van már Salt Lake-Cyti nyugalmas csendjének s az orthodox mormonok (mert ők is két felekezetből állanak) elhatározták, hogy jobb hazát keresnek, csöndesebbet, távolabbat. Bibliai megnyugvással törődtek bele a sorsba, hogy a mormonoknak nincs nyugtók e világon, ideiglenes lévén a Sós-tó városa is, melyet ők alapítottak. Miért ne alapítanak tehát új telepet! Mexikóban találtak is oly területet, a hol a világtól elvonulva élhetnének. Chihuahua államban meg is vásároltak egy 125 mérföld hosszú és 15 mérföld széles területet, a hol új gyarmatot akarnak létesíteni. E nyáron már megkezdik a letelepülést. Utahból eddig mintegy 2000 család jelentkezett, hogy kiköltözzék Chihuahua-ba. Az Egyesült-Államokban nem bánnák, ha valamennyien is kiköltöznének.

bályzatban meghatározott módon megvizsgálni köteles.

121. §. A főispán saját elhatározására, vagy a közigazgatási hatóságok kérésére úgy a számvevőségi főnököt, mint a számvevőség bármely tagját számvevőségi teendők teljesítésére a vármegye területén kirendelheti.

122. §. Az alispán, pénzügyigazgató és az árvaszéki elnök a számvevőség működését a hatáskörükbe eső részben megvizsgálhatják és észrevételeiket a főispánnal közölhetik.

123. §. A számvevőségi főnök az alája rendelt számvevőkkel és más segédszeméllyel rendelkezik, és a főnököt megillető általános jogokat, valamint felügyeleti és ellenőrzési kötelességeket teljesíti.

Javaslatára ellenük a fegyelmi vizsgálat mindig elrendelendő.

124. §. A számvevők és a többi segédszemélyzet az ügyviteli szabályzatban foglalt és a számvevőségi főnök által kijelölt teendőket látják el.

125. §. A vármegyei központi számvevőség tagjai fegyelmi eljárás tekintetében az 1889. XXVIII. t.-cz. rendelkezései alá helyeztetnek.

A számvevőségi főnök a pénzügyigazgatóhoz ugyanazon viszonyban áll, minőtt az 1889. XXVIII. t.-cz. a pénzügyigazgatói helyettesre állapít meg; a számvevőség személyzete pedig olyanban, minő ugyanazon törvény szerinti pénzügyigazgatósági segédszemélyzetre van meghatározva.

IV. Fejezet.

Az árvaszéki elnök és az árvaszékek.

126. §. Az árvaszéki elnök és az árvaszékek hatáskörét és eljárását a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvény szabályozza.

Az árvaszéki elnök állásánál fogva tagja a vármegyei bizottságnak és a közigazgatási bizottságnak.

V. Fejezet.

A jogtanácsos és az ügyészek.

127. §. A jogtanácsos az egyes kérdésekben a törvényhatóság és a törvényhatóság területén működő közigazgatási hatóságok jogi tanácsosa s mint ilyen következő működési körrel bír:

a) állásánál fogva szavazattal bíró tagja a vármegyei bizottságnak, az állandó választmányoknak, a közigazgatási bizottságnak, az adóügyi szakosztálynak és az első foku közigazgatási bíróságnak;

b) a törvényhatósági önkormányzat terén őre a törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek, mely tisztében a törvényhatóság bármely határozata ellen, a törvényes határidőn belül, az illető miniszterhez felebbezhet; ezen felebbezés felterjesztésénél betartandó a 38. §. d) pontjában előírt eljárás;

c) a törvényhatóság és a közigazgatási hatóságok megkeresése esetén oly ügyekben, melyeknél a jogi szempont a döntő, jogi véleményt ad;

d) a főispán kivételével a 28. §-ban foglalt összes közegek fegyelmi ügyeiben ellátja mindazon teendőket, melyekre nézve a fegyelmi törvények a tisztí főügyészt és a kir. ügyészt jelölik ki;

e) pénztárvizsgálatoknál a főispán kirendelése, az alispán vagy pénzügyigazgató megkeresése esetén vagy személyesen vagy helyettese által részt vesz;

f) gyakorolja az összes jogokat és teljesíti a kötelességeket, melyeket ezen vagy más törvény rá ruház.

128. §. A jogtanácsos törvényes helyettese a tisztí ügyész, illetőleg, ha többen vannak, az, a ki rangban legidősebb.

Ha a jogtanácsos fegyelmi vizsgálat alá kerül, a vádhatóságot vele szemben a belügyminiszter által kirendelt valamely tiszteletbeli vagy más törvényhatósági jogtanácsos vagy kir. ügyész képviseli.

129. §. A jogtanácsos mellé a belügyminiszter a szükséghez képest egy vagy több tisztí ügyész rendszerezit.

A tisztí ügyész hatásköre a következő:

a) a törvényhatóságot, ha csak ez másként nem intézkedik, — rendszerint, — a kincstárt pedig a közadók behajtásánál az 1877. XVIII., illetőleg az 1883. XLIV. t.-cz. során meghatározott esetekben, nemkülönben valamely miniszter megbízása esetén, szenvedő és cselekvő perekben képviseli.

b) Végzi az árvaszékek mellett a gyámügyeszi teendőket.

c) Ellátja az ügyviteli szabályzatban, valamint a főispán által kijelölt teendőket.

Ha egynél több ügyész rendszerezített, a munkakört a főispán osztja be.

A tisztí ügyészek szolgálati tekintetben a jogtanácsosnak vannak alárendelve, ki eljárásuk és működésük pontosságát tekintetében gyakorol felettük felügyeletet.

VI. Fejezet.

A tanfelügyelő és az annak alárendelt közegek.

130. §. A tanfelügyelő vezeti az 1876. XXVIII. és 1879. XVIII. törvényeziknek megfelelően a népiskolaügyi közigazgatást.

Hatáskörét az idézett törvények, valamint a jelen törvények szabják meg.

Állásánál fogva szavazattal bíró tagja a vármegyei bizottságnak, a közigazgatási bizottságnak és a népnevelési bizottságnak.

131. §. A tanfelügyelő a segédtanfelügyelővel, illetőleg a tollnokkal szemben a hivatalfőnök jogait gyakorolja. Javaslataira ellenők fejelemi vizsgálat a főispán, illetőleg a közigazgatási bizottság által elrendelendő.

132. §. A segédtanfelügyelő a tanfelügyelő akadályoztatása esetén annak törvényes helyettese.

A segédtanfelügyelő részletes hatáskörét a vallás- és közoktatásügyi miniszter és az általános ügyviteli szabályzat állapítja meg.

VII. Fejezet.

A vármegyei központi iroda ügyköre.

133. §. Az alispán, a jogtanácsos, a tanfelügyelő, a főorvos, a gazdasági felügyelő és az államépítészeti hivatali irodai teendőinek ellátására minden vármegye székhelyén „vármegyei központi iroda” állítatik fel, mely egy irodavezetőből és a belügyminiszter által meghatározott számban a főispán által kinevezett irodatisztek, irnokok és díjnokokból áll.

134. §. A vármegyei központi iroda közvetlenül az alispánnak van alárendelve, és ügykörét az ügyviteli szabályzat határozza meg.

Tagjai fejelemi tekintetben az 1886: XXIII. t.-cz. hatálya alá helyeztetnek.

HARMADIK RÉSZ.

A vármegyei önkormányzat.

I. Fejezet.

A vármegyék önkormányzati hatásköre.

135. §. A vármegyei hatásköre a következő:

a) területükön önkormányzati jogkörrel bírnak, melyet a kormány felügyelete alatt ezen törvény korlátain belül gyakorolnak;

b) közérdekű és országos ügyekkel foglalkozhatnak, azokat megvitathatják, azokra vonatkozó megállapodásaikat kifejezhetik, ezeket egymással levél, a kormánnyal felterjesztés alakjában közölhetik és kérvényt intézhetnek közvetlenül a törvényhozás bármely házához.

136. §. A törvényhatóság a jelen törvény korlátai között felírhat egyes kormányrendelet ellen s a törvényhozáshoz kérvényt intézhet, ha a rendelet törvénybe ütközik, vagy a helyi viszonyok miatt czélserűtlennek tartja.

A törvényhatóság önkormányzati hatáskörébe tartozó ügyben a kormány felügyeleti jogánál fogva kiadott rendelet ellen, annak végrehajtása előtt is felírhat, de ha a miniszter a felhozott indokok ellenére a végrehajtást követeli, vagy ha a törvényhatóságot hozott határozatának foganatosításától másodszor eltiltja, a kormányrendelet azonnal és feltétlenül végrehajtandó.

137. §. Az 1790. I. XIX. törvényezikk rendelkezésének megfelelően ugy az idézett, valamint egyéb törvényekben kimondott tilalom, hogy az országgyűlés által meg nem szavazott adó tényleg be nem hajtható és meg nem ajánlott ujonczok tényleg ki nem állíthatók, nemkülönben a törvényhatóságoknak azon joga, hogy az ily törvénytelenül követelt adókra és ujonczokra vonatkozólag kiadott rendeletek végrehajtása ellen tiltakozhatnak, és az ellen ugy az országgyűléshez felírhatnak, valamint erről a kormányt és a végrehajtó közegeket közvetlenül is értesíthetik, továbbra is érintetlenül fentartatik.

A kiadott kormányrendelet végrehajtására vonatkozó előmunkálatok azonban ily esetekben is azonnal teljesítendőek.

138. §. A 135. §-ban megállapított önkormányzati jogánál fogva a törvényhatóság hatásköre a következő:

1. ellenőrzi saját területén a közigazgatás menetét és a hatósági közegek működését;

2. saját belügyeiben önállóan intézkedik, határoz, szabályrendeleteket alkot;

3. az önkormányzat külön költségeit megállapítja és annak fedezetéről gondoskodik;

4. rendelkezik saját vagyona és jövedelme fölött, felügyel a reá bizott alapokra, és ezekre nézve gyakorolja az alapító levelekben biztosított jogokat;

5. jogosítva van a kormány ellenőrzési jogának fentartásával törzsvagyont szerezni és elidegeníteni, czéljai s kezelésére kölcsönöket felvenni és az 1879. évi XXXVII. és az 1883: XV. t.-cz. határozatait, valamint a jelen törvény korlátai között pótdadót kivetni;

6. jogosítva van közjótékonyági és tanintézeteket létesíteni és fentartani;

7. feladata területén a közigazgatási és mezőgazdasági érdekeket gondozni;

8. a helyi érdekű vasutak létesítésében részt vehet, azokat 1880: XXXI., az 1888: IV. t.-cz. 7. §-ában, illetőleg az 1890: I. t.-cz. értelmében támogathatja;

9. a kormánnyal, illetőleg a főispánnal annak hatáskörén belül közvetlen érintkezés.

139. §. Minden szabályrendelet, továbbá minden oly határozat, mely:

a) az évi költségvetés és évi számadás megállapítására,

b) ingatlan vagyon elidegenítésére, vagy szerzésére,

c) ingó tőke felhasználására vagy rendeltetésének megváltoztatására,

d) kölcsönvételekre,

e) pótdadó kivetésre,

f) a helybenhagyott költségvetésben elő nem forduló terhelő szerződések kötéseire vagy felbontására,

g) közművek, közintézetek, vállalatok létesítésére, vagy létezőknek megszüntetésére vonatkozik, a mennyiben ez iránt más törvény, illetőleg rendelet nem intézkedik, csak külön indokolt felterjesztés alapján kieszközölt belügyminiszteri — illetőleg a 42. §. eseteiben főispáni — jóváhagyás után hajtható végre.

A jóváhagyás hallgatag bekövetkezettnek tekintendő, ha a belügyminiszter a felterjesztéstől számított 40 nap alatt nem nyilatkozik.

Különfelek.

— **Időjárásunk.** Április ugyancsak kitesz magáért; változandóbb, szeszélyesebb alig lehetne, de egyben állandó: hogy mindig zord és kellemetlen. Hideg és erős keleti szél kergeti a felhőket hozzánk, melyekből majd eső, majd hó esik minden nap, s hogy ebben is legyen változatosság, olykor-olykor jégesőt is kapunk. Ilyen volt szombaton reggel is. A gazdaközönség a zord idő miatt mezei munkájával nagyon el van maradva.

— **Bethlen András gr. a székely kivándorlás ellen.** A székely kivándorlás okainak elhárítása régebbi idő óta képezi a kormány figyelmének és törekvéseinek tárgyát. Ez okok között kétségtelenül legfontosabb az a munkahiány, a melyről a Székelyföldön panaszkodnak. Bethlen András gróf a földmívelési miniszterium kezelése alatt lévő állami erdőknek üzemelnél, melyek igen nagy része nem magyar ajku népesség által lakott vidéken fekszik, legnagyobb részt székely munkásokat kíván alkalmazni. Baross Gábor kereskedelemügyi miniszterrel létre jött megállapodás folytán az állami erdőkben nagy mennyiségű tömített bükkfa talpát fognak szállítani. Bethlen András földmívelési miniszter megkeresést intézett a három székely megye főispánjához, székely munkás-családoknak az állami erdőben leendő állandó foglalkoztatása czéljából. E megkeresés eredményeképp az ungmegyei állami erdőben immár 75 székely munkás család nyert állandó foglalkozást.

— **Miniszteri elismerés.** Baross Gábor az ismert erélyű kereskedelmi miniszter az Erdélyrészi Házipar- és Iparfejlesztő-egylet tevékenységét oly kitüntetésre méltatá, mely az egylet tagjai közt élénk lelkesedést keltett. Az államsegély kiutalása kapcsán az egyletből a következő szavakban nyilatkozik: „Felterjesztéséből, valamint az ahoz csatolt zárszámadásból szívesen vettem tudomásul az egyesület által kifejtett eredményes tevékenységről, valamint azon körültekintő és gondos takarékoságáról, melylyel az elmúlt év folyamán pénzügyeit kezelte, s elváróm az egyesülettől, hogy az eléje tűzött közérdekű feladat megoldásában ezután is fokozott buzgalommal fog működni.”

— **Székely ifju kitüntetése.** Rövid idővel ezelőtt megemlékeztünk Köllő Miklós fiatal szobrász sikereiről. Most ismét egy oly tény van alkalmazni feljegyezni, mely a derék székely ifju haladásáról tanuskodik. A szabadság-szobor bírálbizottsága ugyanis a héten tartotta döntő ülését, mely alkalommal bírálatot mondott a beérkezett pályaművek felett. A bizottság ugy határozott ugyan, hogy nem fogja ajánlani a szoborbizottságnak a pályadíjak kiadását, mert a pályázati feltételeket nem tartották meg, de — elismerve, hogy az eredmény általában öröndetes haladásra, a pályázók alapos tanulmányaira és jelentékeny anyagi áldozataira vall — javasolja a szoborbizottságnak, hogy a művészeket elismerésül jutalomban részesítse, és pedig hármat 1200—1200 frt, hármat 600—600 frttal jutalmazzon. A 600 frttal jutalmazandók közt első helyre teszi a jelentés Köllő Miklóst, kinek műve „derekas alkotás, s fiatal, ugy szólván ujoncz művész által bemutatva, szép reményekre jogosít”. Öröndünk a derék székely ifju haladásán, s kívánjuk, hogy e szép remények teljesedjenek.

— **Sorozás Háromszékmegyében.** Javában folyik a sorozás Háromszékmegyében március 23-ika óta. Ekkor kezdődött az ujonczos és miklósvári járással, honnan a három korosztályból összesen 405 katonaköteles volt előállítandó. Seps-Szentgyörgyön március 31-én volt a sorozás; előállítandó volt az első korosztályból 48, a másodikból 33 s a harmadikból 28 hadköteles; ezek közül bevált a közös hadsereghez 8, a póttartalékba 1, a honvédség póttartalékába 1, összesen 10 ujoncz. Távol maradt a három korosztályból 34 katonaköteles. A Seps-járásban április 1—6-án folyt le a sorozás Seps-Szentgyörgyön. Előállítandó volt az első korosztályból 354, a másodikból 280 s a harmadikból 199, összesen 842 hadköteles; ezekből besoroztatott: a közös hadsereghez 77, a póttartalékhoz 23, a honvédséghez 19, a honv. póttartalékhoz 9, tehát összesen 128. A vegyes sorozó-bizottság jelenleg városunkban működik.

— **Erdély ismertetése.** A Múzeum-Egylet megbizta évek előtt Köváryt a historikust, hogy az erdélyi részről baedeker-szerű ismertető könyvet írjon. Köváry meg is írta. Időközben megalakult az Erd. Kárpát-Egylet. Az ujegetlet alapító Emke első köteletségének ismerte egy uti kalauz készíttetését. Az ország minden vidékéről beszédte az adatokat hát sebtében és Téglás Gábor tanárra bizta az anyag megszerkesztését. Kiadókkaal érintkezett, s azon törekszik, hogy pár hónap alatt készen legyen a kalauz. Most Köváry a maga munkáját beterjeszté az írással őt megbizott Erd. Múzeum-Egyletnek, mely azt elfogadta, díjazza és kiadja. Minden kommentár nélkül szólva — ugy történik, hogy rövid időn két egyidőben megjelenő uti kalauz lesz a könyvpiacon, mely Erdélyt ismerteti.

— **A gyergyószentmiklósi veres kereszt fiók-egylet** első fillérestélyt április hó 3-án tartotta meg. Csörgő Erzi k. a. és Deer Kálmán ur által elmondott monologok köztetszésben részesültek. Azután tánc volt s a jelenvolt közönség egész éjjeli 12 óráig jött mulatott.

— **Kereskedői kör.** Gyergyószentmiklóson a mult hó 1-én alakult kereskedői kör működését a volt polgári olvasókör helyiségében április hó 1-én kezdette meg.

— **Támadás a szalonikii osztrák-magyar konzul ellen.** Az „Odjek” czimű szerb kormánypárti lap a következő szenzációs jelentést közli Szalonikiból: Tegnapelőtt, hogy az osztrák-magyar alkonzul kavaszai és dragománja kíséretében kikocsizott, a vámörök feltartóztatták a kocsiját. Mint-hogy a kocsi nem állt meg azonnal, az örök megfenyegették a benne ülőket, mire az egyik kavasz revólverrel az örökre lött. A vámörök erre két rándottak és a kavaszt megsebesítették. Az alkonzul illetékes helyen megtette a feljelentést s a vali ennek következtében szigorú vizsgálatot indított.

— **A bajai affaire.** A bajai affaire — a mely abból állott elő, hogy egy lovagias téren megkezdett ügyet lovagias uton be nem fejezték — lovagias ügyet szült a bajai tisztikar és a „Nemzet” felelős szerkesztője között. A „Nemzet” április 2-iki reggeli kiadásában megjelent közlemény következtében a bajai tisztikar táviratilag megbizta a budapesti tisztikar két tagját, hogy a közleményben foglaltakért a lap felelős szerkesztőjét provokálják. A kihívás mult vasárnap reggel történt. Gajáry Ödön segédei Tisza István és Dániel Gábor orsz. képviselők hétfőn reggel találkoztak a bajai tisztikar megbizottjaival, Lösch József és Pászthy Kálmán századosokkal, felajánlván felük nevében a provokált fegyveres elégtételt. A bajai tisztikar erről táviratilag értesítettvén, a maga kebeléből sorsolás útján Tóth Kálmán hadnagyot küldte Budapestre. A párbaj szerdán délután fél háromkor a Fodor-féle vívóteremben folyt le. A kardpárbaj harcoképtelenségig volt vivandó, az üterek átkötése mellett; a szurás sem volt kivéve. A párbaj lefolyása szerencsésnek mondható, a mennyiben egyik fél sem sérült meg súlyosan. Mindkét fél több, nagyobbbrészt lapvágást kapott. A második összecsapás után a segédek a viaskodást egyértelműleg beszüntették.

— **Kimutatás a folyó évi március 21-én tűzvész által károsult oroszfalvi lakosok részére tett szíves adakozásokról.** Jancsó Gyula 20 kr, Szócs Mózes keresk. 40 kr, Dávid Gyula 20 kr, Nagy Lajos 25 liter árpa, Gábor Jancsó Sándor borárus 10 kr, Szabó Mózes 3 véka pityóka, Szabó Jánosné 4 liter paszuly, Pálfi Árpádné 2 kupa paszuly,

Mihály József 4 liter paszuly, Csutak László 30 kr, Gotsmann Jánosné 20 kr, Dávid Antal 1 frt Molnár István szabó egy véka pityóka, Takarékpénztár 5 frt, id. Szöcs János 40 kr, Pap Adolfné 40 kr, Dávid Jánosné 1 kiló szalonna, Szöcs Sámuel keresk. 10 kr, Török Lajos 20 kr, Császár Lukács 30 kr, Wertán testvérek 40 kr, özv. Csi-szár Károli 1 frt, özv. Müller Józsefné 20 kr, Turóczy Bálint kalapos 10 kr, Páljános Ferdinánd 10 kr, ifj. Jancsó Mózes 40 kr, Páldeák Pál egy fél véka paszuly, Jancsó Károly mészáros egy füstölt disznófej, Baka Lajosné Jancsó Rebi 3 kupa paszuly, Politzer Józsefné 10 kr, Vass Ferencz 10 kr, Kis József rendőr 10 kr, O. Jancsó Ferencz csizma, hagyma, Mágori Bálintné 20 kr, Szotyori Jánosné özv. 10 kr, Kovács Dánielné egy véka pityóka, Szöcs Lajos 2 bárányfej, 3 koszu hagyma, Szöcs Bálint ács 2 liter kukorica, Nagy János csizmadia 10 kr, Benkő Pálné egy véka pityóka, Kovács Mózesné 26 liter rozs, Kovács Mária 10 kr, Jancsó Béláné egy disznóláb, 10 liter pityóka, Szöcs Albert asztalos félvéka buza, ifj. Kovács István 20 liter elegyes gabona, Megyaszai Mózes 3 kupa törökbuza, Kovács Béla 20 kr, Balogh Mózes 12 kr, Kósa András egy véka pityóka, Kapusi Károly 20 kr, Jancsó Aronné szöcs egy disznófej, Szöcs Albert 20 kr, Czirmay Sándor 10 kr, özv. Pap Andrásné 5 liter rozs, özv. Mágori Jánosné 20 kr, Szotyori Lajos 10 kr, Jancsó Antal mészáros 10 kr, Rácz Ferencz boráros 4 kupa paszuly, Bodó Dávid 20 kr, Kovács Dániel lakatos 20 kr, özv. Kovács Sámuelné egy véka árpa, Balogh István 10 kr, Jancsó Mózes szeszgyáros 1 frt, Kölönte Mózes boráros 20 kr, id. Paizs Antal kerekas 20 kr, Fejér András kerekas 20 kr, Bartalics József 10 kr, Benkő Dániel kenyérsütő egy 30-as kenyér, Rácz Tamás 6 kupa rozs, Izabella 20 kr, Zimmermann János 4 kr, Martini Jakab 50 kr, Gasperek József 20 kr, Bereczki Hankó József 10 kr, Gasperek Róza 10 kr, Kupán Balázs, Szotyori Dániel 20—20 kr, Pál Ferencz 10 kr, Mózes Sámuel örm. 10 kr, Majerovics Izszák 4 kr, Hatházi Dénes 10 kr, Ilyés András 10 kr, özv. Dézsi Dánielné 2 kupa paszuly, egy kenyér, ifj. Dézsi Dánielné 2 kupa paszuly, egy véka pityóka, Szöcs Mózes 6 kr, Nagy Dániel geszteli 2 drb disznóláb, egy véka rozs és egy véka pityóka, özv. Bartha Pálné 40 kr, Jancsó Károly 10 kr, Mazingher József 30 kr, N. N. 20 kr, Rácz Andrásné 10 kr. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Gyönyörű minták magánvevőknek ingyen és bérmentve. Még eddig nem létezett mintakönyvek szabók részére bérmentetlenül és csak 20 frt betét mellett, mely megrendelések tétele után leszámításba vétetik.

Öltönyökhöz való szövetek.

A magas klérus részére peruvia és dosking, cs. és kir. hivatalnok-egyenruhákhoz előíras szerinti szövetek, ugyisintén veteránok, tűzoltók és tornászok részére, livrékhez, billiard és játékasztalokhoz posztók, vadászkabátokhoz loden, vízmentes is, mosószövetek, utazó-plaidok 4—14 frtig stb. A ki öleső, tisztességes, tartós, tiszta gyapju posztóárakat és nem öleső rongyokat akar vásárolni, melyek minden oldalról ajánlatnak és alig érik meg a szabódíjat, az forduljon

Stikarofsky Jánoshoz
Brünnben

legnagyobb posztóraktár Ausztria-Magyarországon.
Fél millió frt értékű állandó raktáram és világ-üzletemmel magától értetődik, hogy sok maradék van; minden okosan gondolkozó embernek be kell látnia, hogy ily kis maradék és couponokból mintát küldeni nem lehet, miután néhány száz minta-megrendelés után semmi sem maradna és merő szédelgés, ha posztócézék mindennek daczára maradék- és coupon-mintákat hirdetnek és ily esetekben a minták egész darabokból és nem maradékokból vannak levágva; az ily eljárás szándékai világosak.
Maradékok, melyek meg nem felelnek, becseréltetnek vagy a pénz visszaküldetik. A szin, hosszúság, ár a maradékok megrendelésénél megjelölendő.
Szátküldés utánvét mellett, 10 frton felül bérmentve.
Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz (8—20) és francia nyelven.

Szám 8131./1890.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság kézhírré teszi, hogy Mundrycz Emil és Emilia végrehajtónak Mundrycz Tanászi végrehajtást szenvedő elleni 325 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a tordai kir. járásbíróság) területén levő Gyéres község határára fekvő, a gyéresi 309. sz. tjkvben A + 1. r. 390³/₃ hr. sz. a. foglalt ingatlanra 459 frt kikiáltási árban és a gyéresi 428. sz. tjkvben A + 298¹/₂ hr. sz. 156 frt, a 753³/₂ hr. sz. 363 frt, a 839¹/₁/₂ hr. sz. 302 frt, az 1140²/₂, 1141²/₂ hr. sz. 32 frt, az 1626²/₂, 1627²/₂ hr. sz. 201 frt, az árverést összesen 459 frt és 1054 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi május 6-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. törvényszék telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 45 frt 90 krt, 105 frt 40 krt o. é készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60 t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1890. évi december hó 5-ik napján.

A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1890. október 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. október 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat		Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	3.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)				10.32 10.42	3.18	
Botfalva	4.— 4.70	10.32 10.50	2.43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	4.36 5.06	7.58
Földvár	4.44	11.04		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	5.24 5.57	8.41
Mogyorós	5.04	11.18		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	6.08 6.36	
Apáca	5.10	11.30			(érk. ind.)	6.42 6.36	
Köpecz	5.40	11.45		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	8.10 8.30	10.48
Ágostonfalva	5.47	11.51			(érk. ind.)	12.41 2.08	
Alsó-Rákos	6.06	12.06		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	6.05 6.35	
Homoród	6.35	12.27			(érk. ind.)	11.06 1.09	
Kacza	6.54	12.39		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	8.15 7.15	
Bena	7.17	12.56					
Erked	7.39	1 12		Budapest	(érk. ind.)		
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	8.11 8.38	1.34 1.49					
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	1.59					
Medgyes	(érk. ind.)	2.59					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul éjjel 5 óra 30 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 33 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.